

Informacje o książce

Autor: Łukasz Mamert Nadolski
Wydawca: Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy
Rok wydania: 2019
Stron: 442
Wymiary: 23,5 x 16 x 3,2 cm
Oprawa: twarda
ISBN: 978-83-64130-34-2

Recenzja

Twórczość Łukasza Mamerta Nadolskiego jest mi znana od wielu lat. Jest on autorem lub współautorem co najmniej kilkunastu książek dotyczących konfliktów izraelsko-arabskich, walk powietrznych nad Wietnamem Północnym, operacji lotniczych w trakcie konfliktu o Falklandy (Malwiny), wojny indyjsko-chińskiej czy wreszcie niedawnego konfliktu na Ukrainie. Wszystkie jego książki oceniam wysoko, choć zdaję sobie sprawę, że jest to subiektywna ocena historyka-amatora. Biorąc pod uwagę dotychczasowe moje oceny, recenzowaną książkę kupiłem na Targach Książki Historycznej w 2019 r. bez wahania.

Można powiedzieć, że tytuł publikacji mówi nam już wszystko o jej tematyce, ale tu czeka czytelnika niespodzianka, o której napiszę w dalszej części recenzji. Walki powietrzne, które miały miejsce w trakcie izraelskiej wojny o niepodległość w latach 1948-1949 lub wojny sueskiej 1956 r. były już wcześniej opisywane w książkach o wymienionych konfliktach, lecz stanowiły one niejako dodatek do opisu działań sił lądowych lub morskich antagonistów. Recenzowana książka stanowi pierwszą na polskim rynku monografię lotniczą prezentującą omawianą tematykę w sposób kompleksowy.

Książka składa się z trzech części, podział jest oparty na porządku chronologicznym. W pierwszej z nich autor wprowadza czytelnika w temat opisując sytuację polityczno-społeczną na obszarze Palestyny na początku XX wieku oraz skromne początki żydowskiego lotnictwa w latach dwudziestych i trzydziestych. Opisano także powstanie i rozwój lotnictwa arabskiego, zarówno już istniejących formalnie niepodległych państw, jak i tych mających dopiero powstać na gruzach kolonii brytyjskich i francuskich. Rozwijając temat, Łukasz Mamert Nadolski opisuje krótko okres II wojny światowej, koncentrując się na skromnym udziale w konflikcie lotników

Wpisany przez Paweł Zatryb
wtorek, 25 sierpnia 2020 13:33 -

pochodzenia żydowskiego, rozwoju lotnictwa egipskiego w latach 1939-1945 oraz incydentach powietrznych z jego udziałem w trakcie walk Brytyjczyków z wojskami generała Erwina Rommla na terytorium Egiptu.

Druga i najobszerniejsza część książki dotyczy wojny o niepodległość Izraela. W pierwszym podrozdziale autor opisuje narastający konflikt żydowsko-arabski w latach 1945-1948, utworzenie sił lotniczych w ramach formowania jednostek „podziemnej” armii żydowskiej. Warto tu zauważyć, że jest to ewenement na skalę światową – formalnie nieistniejące państwo i jego „podziemna” armia tworzy własnym wysiłkiem (choć przy wsparciu finansowo-organizacyjnym Żydów i ich sympatyków z całego świata) jednostki lotnicze. Pomysły i sposoby uzyskiwania w tym okresie przez Izraelczyków sprzętu lotniczego mogą spokojnie posłużyć na scenariusz niejednego filmu sensacyjnego. Opisano również werbunek zagranicznych pilotów-ochotników do lotnictwa izraelskiego oraz motywacje, które nimi kierowały. Przedstawiono także szczegółowo tworzenie i rozwój sił powietrznych państw arabskich.

Następny podrozdział przedstawia okres po formalnym utworzeniu państwa Izrael (15 maja 1948) i faktycznym rozpoczęciu walk. Autor szczegółowo opisuje wszystkie misje bojowe lotników izraelskich, ich przeciwników oraz pilotów z dywizjonów RAF (stopień szczegółowości jest wręcz niewiarygodny – poznamy nawet z bomb jakiego wagomiaru był złożony ładunek bombowy poszczególnych samolotów w danej misji). Przedstawiono dalszy rozwój lotnictwa izraelskiego w okresie tzw. pierwszego rozejmu, kiedy to Izraelczycy teoretycznie mogą już legalnie kupować samoloty za granicą, ale na skutek embarga prawie żadne państwo nie chce im ich dostarczać. Ciekawostką jest użycie w roli bombowca samolotu typu C-47, próby pozyskania pojedynczych maszyn w tak egzotycznych i odległych krajach jak np. Australia oraz kupowanie „cywilnych” samolotów będących de facto rozbrojonymi samolotami bojowymi i uzbrajanie ich w Izraelu w to co jest pod ręką, np. zdumiał mnie fakt uzbrojenia bombowca typu B-17 w trzy karabiny maszynowe MG-42.

Dalsze cztery podrozdziały opisują działania lotnicze w trakcie kolejnych operacji obu stron. Obejmują one wznowienie walk, drugi rozejm, operację „Joaw” i walki jesienne oraz kampanię zimową, wreszcie zawierają podsumowanie udziału lotnictwa w wojnie o niepodległość. Warto podkreślić, że autor stara się zachować obiektywizm, nie opowiadając się za żadną ze stron. Pośród poruszanych w tej części tematów militarnych nie zabrakło miejsca dla zbrodni wojennych, popełnianych przez obie strony konfliktu.

Trzecia część książki przedstawia lata 1949-1956 i kończy się podsumowaniem wyników wojny sueskiej 1956 roku. Autor szczegółowo ukazuje rozwój, organizację i sprzęt lotnictwa izraelskiego, egipskiego, jordańskiego, syryjskiego, libańskiego i irackiego. Dość dokładnie przedstawiono incydenty zbrojne z udziałem lotnictwa w okresie 1949-1956, w trakcie których doszło do pierwszych walk powietrznych z udziałem samolotów odrzutowych obu stron i do pierwszych ich zestrzeleń.

Osobny, obszerny podrozdział został poświęcony wojnie sueskiej. Opisano przyczyny konfliktu, siły powietrzne przeciwników, przebieg działań bojowych i następstwa wojny. Autor koncentruje się na działaniach sił powietrznych Izraela i szczegółowo przedstawia antyizraelskie operacje lotnictwa egipskiego, w tym działania przeciwko celom morskim.

Wpisany przez Paweł Zatryb
wtorek, 25 sierpnia 2020 13:33 -

Brytyjskie i francuskie lotnictwo oraz jego działania, a także aktywność sił powietrznych Egiptu poza obszarem działań bojowych na Synaju została opisana dość ogólnie. Ciekawostką są natomiast fragmenty dotyczące udziału w wojnie nielicznych pilotów rosyjskich. Podsumowując tą część książki Łukasz Mamert Nadolski przedstawia wnioski, które wyciągnęli z przebiegu działań izraelscy i egipscy oficerowie sił powietrznych. Generalnie temat wojny sueskiej jest mi dość dobrze znany z innych książek (np. „Suez 1956” wyd. Altair), ale mimo tego znalazłem trochę nowych informacji.

W książce zawarto 64 zdjęcia i 11 map. Te ostatnie są w większości bardzo czytelne i ułatwiają orientację w temacie. Na końcu znajdziemy 15 załączników, większość w postaci tabel, ale są też dwa w formie tekstowej. Szczególnie wartościowy wydaje mi się załącznik nr 1, w którym szczegółowo opisano od strony działań lotniczych konflikt w Iraku w 1941 r. Praktycznie jest to opis wszystkich działań lotniczych podejmowanych przez lotnictwo irackie, niemieckie, włoskie i oczywiście brytyjskie w trakcie tej mało znanej kampanii II wojny światowej. Interesujący jest też załącznik nr 2, w którym przedstawiono osobę pierwszej izraelskiej pilotki – Zahary Lewiatow.

Bibliografia książki jawi mi się jako zróżnicowana i bardzo bogata. Wśród wykorzystanych materiałów znajdziemy różnorodne źródła, poczynając od dokumentów wywiadu (szyfrogramy wychodzące z Ankary, Jerozolimy i Meksyku), a na rozmowach z uczestnikami wydarzeń kończąc. Rzut oka na bibliografię pozwala stwierdzić, że publikacja została przygotowana bardzo solidnie.

Podsumowując, w mojej subiektywnej ocenie recenzowaną książkę zdecydowanie warto przeczytać, choć uważam jako modelarz za konieczne „dodać łyżkę dziegciu do beczki miodu” – brakuje mi w książce barwnych tablic z sylwetkami samolotów obu stron.

Autor: *Paweł Zatryb*

Opublikowano 25.08.2020 r.